

De Muur dwars door Berlijn

Als hoofdstad is Berlijn betrekkelijk jong en historisch niet zo belangrijk als Parijs en Londen. In 1860 telde Berlijn ongeveer een half miljoen inwoners en in 1940 nam het met 4 330 000 inwoners de vijfde plaats in onder de wereldsteden.

Berlijn is ontstaan uit twee stadjes nl. Köln op het eiland, gevormd door de twee armen van de Spree, en Berlijn op de rechteroever. Beide werden reeds in 13e-eeuwse oorkonden vernoemd. In 1432 kwamen de twee stadjes onder één patricische regering, maar na de troebelen in 1448 stelde Frederik II, markgraaf uit het huis Hohenzollern, een einde aan de gemeentelijke autonomie. In het begin van de 17e eeuw telde Berlijn slechts 25 000 inwoners. De "Grote Keurvorst", Frederik Willem, liet de stad met sterke vestingswerken omgeven, bouwde een kanaal met de bedoeling van Berlijn een doorvoerhaven tussen Breslau en Hamburg te maken, liet plaveisel leggen en straatverlichting aanbrengen. Door het Edict van Potsdam (1685) kreeg Berlijn een sterke vreemde inslag:

de Franse Hugonoten voerden er de weefindustrie in, terwijl ook vluchtelingen uit de Rijnpalts en de Alpenlanden er zich kwamen vestigen.

Onder Frederik de Grote werd Berlijn steeds meer een industrieel centrum: een groot aantal fabrieken werden opgericht en in het centrum bouwde men een opera en een bibliotheek.

Tijdens de Zevenjarige Oorlog werd Berlijn tweemaal ingenomen: in 1757 door de Oostenrijkers en in 1760 door de Russen. Van 1806 tot 1808 werd de stad door Napoleontische troepen bezet.

In 1810 kreeg Berlijn een universiteit, alhoewel het tot in de tweede helft van de 19e eeuw een provinciaal karakter behield. Na 1871 evenwel werd de stad tevens

een politiek centrum en groeide vlug tot een miljoenenstad uit. Met een belangrijke ijzer- en staalnijverheid, een bloeiende klederindustrie en een uitgebreid bankwezen nam Berlijn de leiding van Duitsland in handen.

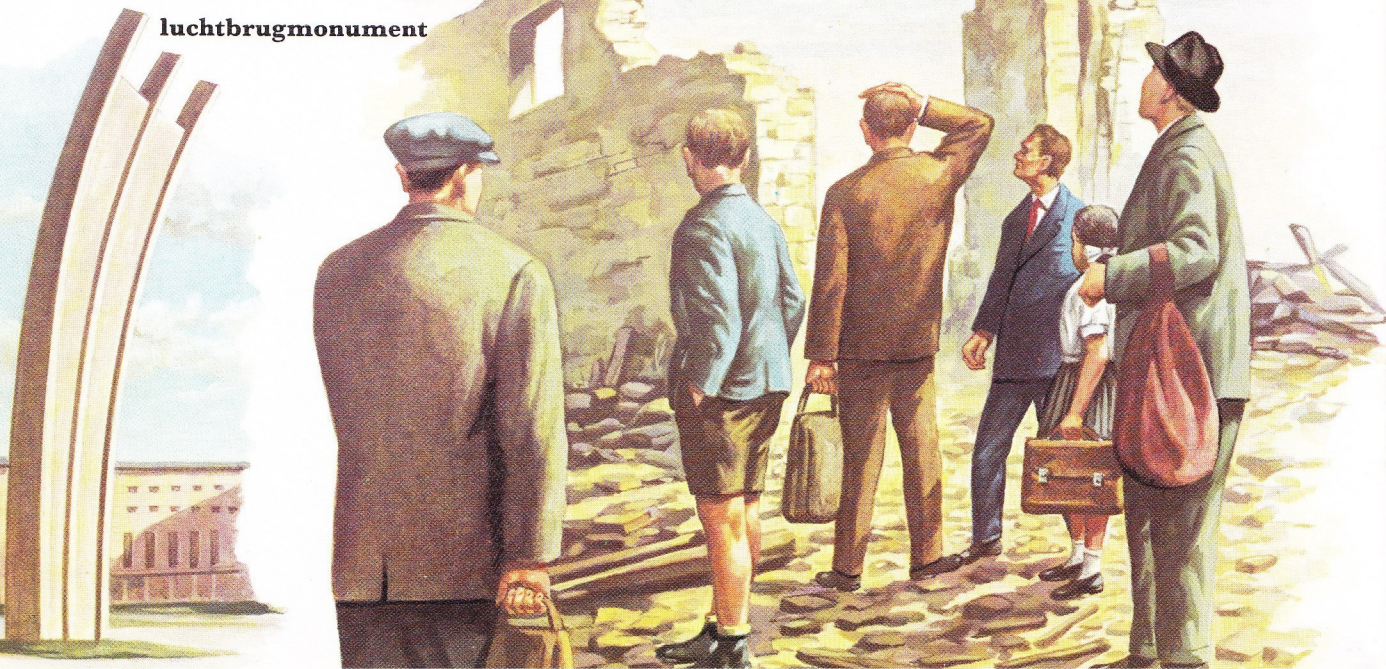
Na de ineenstorting van Wereldoorlog I maakte Berlijn zich van de Hohenzollern los en de soldaten verbroederden met de arbeiders. Kort daarop braken bloedige straatgevechten uit. Nadat Hitler in 1933 het bewind had veroverd, wilde hij van Berlijn de mooiste stad ter wereld maken: om dit ambitieuze plan te verwezenlijken, liet hij het ene monumentale gebouw na het andere oprichten. Al deze praal werd echter met het oudere gedeelte van de stad op het einde van Wereldoorlog II onder hevige bombardementen in puin geschoten.

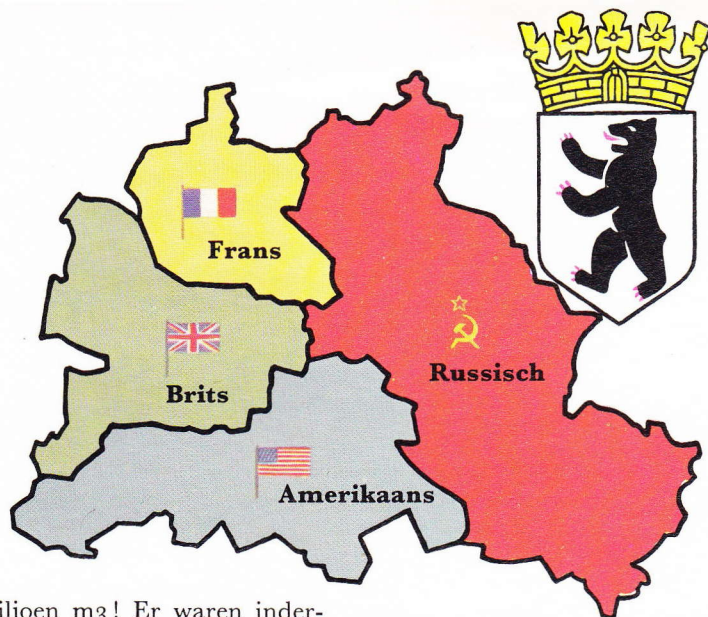
Op 2 mei 1945 bezetten de Russen Berlijn, d.w.z. een puinhoop van

luchtbrug

luchtbrugmonument

Berlijn groeide slechts zeer traag tot een wereldstad van formaat, omdat het eeuwenlang door aristocratische families werd bestuurd. Pas na 1871 ontwikkelde er zich een bloeiende industrie en Hitler wou er na 1933 de mooiste stad ter wereld van maken: in 1945 bleef er slechts een puinhoop over. Oost- en West-Berlijn werden gescheiden door een muur, die zelfs tot internationale spanning leidde.

75 miljoen m³! Er waren inderdaad niet minder dan 73 000 huizen geheel of gedeeltelijk verwoest. Op 5 juni 1945 werd de stad in vier zones verdeeld, die gezamenlijk moesten worden bestuurd door een geallieerde Kommandatur en wier richtlijnen de vier opperbevelhebbers in elke zone afzonderlijk moesten toepassen. Doch in 1948 begonnen de Russen met de blokkade van het door de drie westelijke mogendheden gecontroleerde West-Berlijn. De westelijke geallieerden legden een luchtbrug in met het doel de nadelige gevolgen van de blokkade op te heffen.

Daardoor was echter de samenwerking tussen de vier mogendheden meteen verbroken. De Russen gingen verder met hun afzonderingspolitiek en op 13 augustus 1961 werd het oostelijk gedeelte van de stad van het westen afgescheiden door "de muur der schande". De Russen beweren, dat ze het Oosten willen beschermen tegen het "oorlogsophitsende kapitalistische westen", al is het onder meer ook wel duidelijk, dat ze, met het oprichten van deze muur, de vlucht van de tienduizenden naar de westelijke zone willen stoppen. De muur is 35 km lang en is reeds getekend door een hele reeks graven, waar de lichamen rusten van hen, die toch

poogden het Westen te bereiken. Vooral in de buurt van de Bernauerstrasse, waar de muur langs de binnenkant van de huizen, achter de deuren, ramen en kelder vensters loopt, hebben de Vopo's (Oostduitse Volkspolitie) menige ontsnappingspoging in de kiem gesmoord...

In Oost-Berlijn liggen de meeste historische gebouwen, o.m. de vroegere Rijksdag, de Brandenburger Tor, de Rijkskanselarij en de Berlijnse Dom.

West-Berlijn werd praktisch vol-

ledig heropgebouwd, waarbij architecten als Gropius en Le Corbusier instonden voor de modernisering van bepaalde complexen. Het gonst in West-Berlijn van een drukke bedrijvigheid, dank zij een zeer levendige economie, waarvan de ontwikkeling van de befaamde Siemens-fabrieken zeker niet vreemd is. Ook op cultureel gebied is Berlijn uit het puin verreezen: musea, schouwburgen en opera's trekken weer duizenden kunstliefhebbers aan.

de "Muur"

